

ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ JEOTURİZM ROTASI: KARADAĞ VE ARTABEL GÖLLERİ (GÜMÜŞHANE)

Alaaddin Vural

*Gümüşhane Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Jeoloji Mühendisliği
Bölümü, Bağlarbaşı-Gümüşhane
(alaaddinvural@hotmail.com)*

ÖZ

Farkında olmadığımız zenginliklerimizin faydasını göremediğimiz gibi bu zenginliklerimizi hiç farkında olmadan kaybedebiliriz de. Belki çok sonra farkına varır, o zaman da ancak hayıflanmakla yetiniriz. Jeolojik miras için de aynı durum söz konusudur. Ülkemizin coğrafik konumu ve yeryüzünün jeolojik evrimi bizlere jeolojik miras özelliğinde birçok zenginliği kazandırmıştır. Jeolojik miras olarak değerlendirebileceğimiz bu varlıklar çoğu zaman kimse-nin farkına varamadığı bir kaderi yaşamakta ve doğal süreçlerle ve/veya insan kaynaklı hor ve bilinçsiz kullanımla yok olup gitmektedir. Halbuki bahse konu bu değerlerden öncelikli olarak farkındalık oluşturarak ve toplumu bilinçlendirerek hem günün koşullarında yararlanılabilir, bilgi sahibi olunabilir hem de bilinçlendirilmiş bir toplumla gelecek nesillere kazandırabilir. Bu değerler bazen tek başlarına insanların ilgisini çekmemekte ve/veya çok cazip gelmediği için bir nevi fayda/maliyet vb. nedenlerle ilgi gösterilmemektedir. Burada önemli iki kavram ortaya çıkmaktadır. Birincisi bu tür jeolojik-doğal kültür varlıklarını jeoturizm perspektifine sokmak, ikincisi ise bu güzergahları zenginleştirerek “Zenginleştirilmiş Jeoturizm Rotası”na dönüştürmektir. Bu çalışmanın amacı, Gümüşhane il sınırları içinde bulunan ve birbirleri ile yakın noktadaki jeolojik miras, jeo-kültür özelliklerine sahip destinasyonları bölgenin tarihsel ve doğal güzelliklerini de dikkate alarak zenginleştirilmiş jeoturizm rotası şeklinde sunmak ve bu şekilde jeo-miras, jeoturizm olgusunu toplumun gündeminde tutmak, farkındalık oluşturmaktır.

Bu amaçla Gümüşhane-Şiran yol güzergahında bulunan tarihi kaleler, kiliseler, mevsimine göre bitki çeşitliliği (endemik bitki türleri vb), maden sahaları, güncel traverten oluşumlarını içeren zenginleştirilmiş jeoturizm rotası sunulmaktadır. Rota, Gümüşhane-Şiran yol ayrımından başlamakta, 70-80 km sürmektedir. İlk lokasyon yol ayrımından 270 metre sonra Dibekli Kalesi, 2,5 km sonra Koza altın madeni ve çevresindeki volkano-klastik kayaçlar ve 3.5. km’de Gümüşkaya köyü ve tarihi türbesidir. 9 km boyunca harikulade bir vadiden ve yeşillikler içinde ilerlerken volkanik kayaçları ve bu kayaçlar üzerindeki eski traverten oluşukları görebilmektedir. İstenirse birkaç dakika duraklanarak bu oluşuklar yakından incelenebilir. Rotanın 9. km’sinde solda bir traverten ocağı, sağda ise traverten oluşukları görülmektedir. 11. km’de İnkılap köyü modern/klasik görünümüyle egzotik hisler yaşatmaktadır. Şayet günlerden Cuma ise güzel bir haşlama da yine bu otantik kasabada yenebilir. 15. km’de Ayazma güncel travertenlerini keşfedebilir. 19. km sonundaki yol ayrımından Artabel Gölleri güzergahına döndüğünde 32. km’de krater ve buz göllerinin bulunduğu Artabel Sit Alanına ulaşılmaktadır. Artabele sapıldığında ise Eski Karadağ Madeni ve bölgedeki bir çok tarihi kilise, zengin bitki çeşitliliği görülebilecektir. Bölgenin en yüksek dağı Abdal Musa Dağı ise macera sevenlerin kamp alanı olabilir. İşte hem doğa güzellikleri hem de jeolojik kültür varlıklarıyla 1 günlük güzel bir zenginleştirilmiş jeoturizm rotası.

Anahtar Kelimeler: Zenginleştirilmiş Jeoturizm Rotası, Jeolojik Miras, Artabel Gölleri, Karadağ Madeni, Ayazma-Gümüşhane.

ENHANCED GEOTOURISM ROUTE: KARADAĞ AND ARTABEL LAKES, GÜMÜŞHANE

Alaaddin Vural

Gümüşhane University, Faculty of Natural Sciences and Engineering, Department of Geological Engineering, 2900-Bağlarbaşı, Gümüşhane

(alaaddinvural@hotmail.com)

ABSTRACT

As we cannot see the benefits of our wealth that we are not aware of, we can lose our wealth without even realizing it. Maybe after a while you realize, then we are only satisfied with blinking. The same is true of the geological heritage. The geographical location of our country and the geological evolution of the earth have brought us a wealth of geological heritage features. These beings, which we can consider as a geological heritage, often live a destiny to which no one can notice, and disappear with natural processes and / or with human contempt and unconscious use. However, it can be benefited both in the conditions of day by creating awareness and consciousness of the society and to gain future generations with a knowledgeable and conscious society. Sometimes these values do not attract people's attention alone. Or because it does not appeal, a kind of benefit / cost etc. interest is not shown for reasons. Two important concepts emerge here. The first is to introduce such geological-natural cultural assets into the perspective of geotourism and the second is to turn these destination routes into a route of "Enhanced Geotourism Route". The aim of this study is to present the geologic heritage and geo-cultural destinations in the vicinity of Gümüşhane province as an enhanced route of geotourism taking into account the historical and natural beauty of the region. So, in this way to keep the geo-heritage, geotourism phenomenon on the agenda of the society, to create awareness.

For this purpose, it is to present the enhanced geotourism route including the historical monuments, churches, plant variety (endemic plant species etc.), mine sites, and current travertine occurrences on Gümüşhane-Şiran road route. The route takes 70-80 km to start from Gumushane-Şiran road. Dibekli Castle can be seen after 270 meters from the first road junction, Koza gold mine and volcano-clastic rocks around 2.5 km, and Gumuskaya village and historical mausoleum at 3.5 km. During 9 km of hovering and greenery, volcanic rocks and ancient travertine formations on these rocks can be seen. If desired, these formations can be closely examined by pausing for a few minutes. At the 9th km of the route, there is a travertine hill on the left side and travertine formations on the right side. On the 11th km, the village of İnkilap has a modern / classical look with exotic feelings. If it is Friday afternoon, you can also eat a nice boiling meat again in this authentic town. On the 15th km, the Ayazma actual travertines occurrences may be explored. At the end of the 19th km, on the way to the Artabel Lakes, the Artabel Sit Area, where craters and ice lakes are located, is reached at 32 km. If you do not go to Artabel, Old Karadağ Mine site and many historical churches and the rich variety of plants in the region are great places to see. Abdal Musa Mountain, the highest mountain in the region, may be a campground for adventure lovers. Here is a one-day beautiful enhanced route of geotourism with both natural beauties and geological cultural assets.

Keywords: Enhanced Geotourism Route, Geological Heritage, Artabel Lakes, Karadağ Mine, Ayazma-Gümüşhane.